

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Τσιρώνης Ιωάννης και Αγγουρίδης Βασίλειος

ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΒΑΣΙΚΟΣ
ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΤΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισηγητής: Παπαδομανωλάκης Δημήτριος, Καθηγητής

Ηράκλειο
Ιανουάριος 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	ΣΕΛ. 4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	ΣΕΛ. 7
<u>ΜΕΡΟΣ Ι ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ</u>	
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1</u>	
ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΕΛ 8-12
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2</u>	
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΣΩ ΕΞΑΓΩΓΩΝ Η΄ ΞΕΝΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΕΛ 13-17
2.1) ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΕΛ 18-21
2.2) ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ	ΣΕΛ 22-23
2.3) ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.	ΣΕΛ 24-25
<u>ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ</u>	
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3</u>	
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΞΕΝΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΕΛ 26-33
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4</u>	
ΑΝΑΣΧΕΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΙΣΡΟΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΓΧΩΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΣΕΛ 34-40
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5</u>	
ΟΦΕΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	ΣΕΛ 41-43
<u>ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	ΣΕΛ 44

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, και ιδιαίτερα των δύο τελευταίων δεκαετιών, έντονη διαφαίνεται η δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων στο διεθνή επιχειρηματικό χώρο. Το φαινόμενο αυτό, το οποίο λαμβάνει χώρα με ρυθμούς ραγδαίους, είναι αποτέλεσμα της σταδιακής απελευθέρωσης, από όλο και περισσότερες χώρες, των διασυνοριακών ροών προϊόντων, υπηρεσιών και κεφαλαίων: αποδυναμώνοντας με τον τρόπο αυτό τον εθνικό χαρακτήρα των αγορών και προκαλώντας τη δημιουργία παγκόσμιας αγοράς. Εύλογο αποτέλεσμα της ανωτέρω συμπεριφοράς είναι η πρόκληση αυξημένου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Ο ανταγωνισμός αυτός απαιτεί-προσαρμογή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε διεθνές επίπεδο, ώστε να εξασφαλιστεί η μακροχρόνια επιβίωσή τους, να αυξηθεί ο κύκλος των εργασιών τους και κατ' επέκταση τα κέρδη τους. Κατά το παρελθόν, συνήθης τρόπος διεθνούς δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων υπήρξε η πραγματοποίηση εξαγωγών, οι οποίες πλέον περιορίζονται, όσο αφορά στο βαθμό αύξησης τους, εξαιτίας των άμεσων επενδύσεων σε ξένες χώρες, που πραγματοποιούνται, είτε μέσω εξαγορών και είτε μέσω δημιουργίας νέων παραγωγικών εγκαταστάσεων.

Σκοπός της παρούσης εργασίας είναι η κατανόηση της σημασίας των ξένων άμεσων επενδύσεων και η διερεύνηση των επιπτώσεων που προκαλούν στην οικονομική δραστηριότητα. Κίνητρο για την πραγμάτευση του συγκεκριμένου θέματος είναι η ευρεία εξάπλωση των άμεσων ξένων επενδύσεων τα τελευταία χρόνια και η καθοριστική συμβολή τους στη δημιουργία διεθνών ή παγκόσμιων αγορών.

ΜΕΡΟΣ Ι:

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι θεωρίες που ερμηνεύουν τις διεθνείς επενδύσεις μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες, α) τις μέσο-και μικροοικονομικές προσεγγίσεις με ιδιαίτερη έμφαση στη θεωρία του Hymer (1960), οι οποίες προσπαθούν να εξηγήσουν τις μεταβλητές που προσδιορίζουν τις ξένες δραστηριότητες συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή ομάδων επιχειρήσεων και β) τις μακροοικονομικές προσεγγίσεις (Vemon,1966; Kojima,1978; Ozawa,1985; Dunning,1997) οι οποίες προσπαθούν να εξηγήσουν ποιες δραστηριότητες των επιχειρήσεων αναλαμβάνονται καλύτερα από συγκεκριμένες χώρες.

Μικροοικονομικές Προσεγγίσεις

Η θεωρία του **Hymer (1960)** αποτέλεσε κριτική στην- παραδοσιακή νεοκλασική θεωρία των κεφαλαιακών ροών σύμφωνα με την οποία τα κεφάλαια κατευθύνονται από χώρες όπου το επιτόκιο είναι χαμηλό (λόγω αφθονίας κεφαλαίου) σε χώρες όπου είναι υψηλό (λόγω έλλειψης κεφαλαίου), Επρόκειτο δηλαδή για επενδύσεις μεταξύ αναπτυσσόμενων και ανεπτυγμένων χωρών. Όμως, η θεωρία αυτή, ιδιαίτερα τη δεκαετία του 1970, δε μπορούσε να εξηγήσει τις ροές επενδύσεων μεταξύ αναπτυγμένων χωρών ή τις επενδύσεις χωρών που ανήκουν στην ίδια βιομηχανία (cross-investments). Ο Hymer υποστήριξε, σε αντίθεση με την παραδοσιακή θεωρία, ότι υπάρχουν ατέλειες αγορών όπως κόστη συναλλαγών, έλλειψη τέλει πληροφόρησης, ατελής ανταγωνισμός κ.α. που επηρεάζουν την στρατηγική των επιχειρήσεων για διεθνείς επενδύσεις. Ανέπτυξε λοιπόν μια θεωρία της επιχείρησης της οποίας στόχος είναι η ενίσχυση της μονοπωλιακής της δύναμης στην αγορά (market power theory), παρά η μείωση του κόστους ,της βελτίωσης ποιότητας του προϊόντος της ή της προώθησης καινοτομιών. Η βασική ιδέα είναι ότι στα αρχικά στάδια ανάπτυξης οι επιχειρήσεις σταθερά αυξάνουν το μερίδιό τους στις εγχώριες αγορές μέσω συγχωνεύσεων ή επέκτασης και καθώς η βιομηχανική συγκέντρωση αυξάνεται, αυξάνεται η δύναμη στην αγορά και τα κέρδη. Καθώς όμως μένουν λίγες μεγάλες επιχειρήσεις δεν είναι πλέον εύκολο να αυξηθεί η συγκέντρωση στην εγχώρια αγορά. Συνεπώς, τα κέρδη από τον αυξημένο βαθμό μονοπωλιακής δύναμης στο εσωτερικό, επενδύονται σε ξένες επιχειρήσεις, οδηγώντας σε αυξημένη συγκέντρωση στις ξένες πλέον αγορές.

Ωστόσο μια πολυεθνική επιχείρηση που λειτουργεί σε ξένη χώρα αντιμετωπίζει κάποια επιπλέον κόστη σε σχέση με έναν τοπικό ανταγωνιστή. Για να είναι λοιπόν μια επένδυση αποδοτική θα πρέπει οι επιχειρήσεις που τις κάνουν να έχουν κάποια .. πλεονεκτήματα που δεν κατέχουν οι τοπικές επιχειρήσεις και τα οποία ανήκουν αποκλειστικά σε αυτές (ownership-specific advantages) π.χ., διαφοροποίηση προϊόντος, τεχνολογική ικανότητα, ικανότητα προώθησης προϊόντος, οργανωτικές ικανότητες κ.τ.λ. Για να εξηγήσει αυτές τις ατέλειες, ο Hymer στράφηκε στη θεωρία του **Bain (1956)**, που αφορά τα εμπόδια εισόδου που θέτει μια επιχείρηση στα πλαίσια του ανταγωνισμού σε μια εγχώρια αγορά. Αντίστοιχα, στα πλαίσια της θεωρίας της πολυεθνικής επιχείρησης το "εμπόδιο εισόδου" είναι η κατοχή από την επιχείρηση, αποκλειστικής γνώσης μονοπωλιακού τύπου. Το επιχειρήμα του στηρίχθηκε στην εμπειρική απόδειξη από διάφορες πηγές ιδιαίτερα τη μελέτη του **Dunning (1958)**, για τις επενδύσεις των ΗΠΑ στη Βρετανία, η οποία έδειξε ότι οι επιχειρήσεις των ΗΠΑ κατέχουν ανώτερη τεχνολογία και ικανότητες διοίκησης.

Μακροοικονομικές προσεγγίσεις

Η ύπαρξη ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων (ownership-specific) αποτελεί μια αναγκαία αλλά όχι αρκετή συνθήκη για διεθνείς επενδύσεις. Για να εξηγήσουμε την επιλογή των διεθνών επενδύσεων έναντι εναλλακτικών λύσεων (εξαγωγές ή παροχή άδειας) θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψη και παράγοντες τοποθεσίας (*location-specific factors*) π.χ. κόστη παραγωγής εμπόδια εμπορίου, χαρακτηριστικά μιας αγοράς κ.τ.λ. Με αυτούς τους παράγοντες ασχολούνται περισσότερο οι μακροοικονομικές προσεγγίσεις οι οποίες άσκησαν κριτική στην παραδοσιακή θεωρία του διεθνούς εμπορίου, σύμφωνα με την οποία το εμπόριο είναι μεγαλύτερο μεταξύ χωρών όπου οι σχετικοί συντελεστές παραγωγής (factor endowments) είναι διαφορετικοί. Αυτή η θεωρία όμως δε μπορούσε να εξηγήσει το εκτεταμένο εμπόριο μεταξύ ΗΠΑ και Ευρώπης τη δεκαετία του 1970.

Η θεωρία του κύκλου προϊόντος του **Vernon (1966)** ήταν η πρώτη προσπάθεια ερμηνείας της σχέσης μεταξύ διεθνούς εμπορίου και ξένης παραγωγής και αφορούσε την εξήγηση της ανάπτυξης των επενδύσεων των ΗΠΑ στην Ευρώπη εκείνη την περίοδο. Στηρίχθηκε σε προηγούμενες θεωρίες διεθνούς εμπορίου των **Posner (1961)**, ο οποίος μίλησε για το "τεχνολογικό χάσμα" μεταξύ χωρών και του **Linder (1961)** ο οποίος μίλησε για τις ομοιότητες στη ζήτηση και στο εισόδημα ως παράγοντες εμπορίου μεταξύ των χωρών. Το βασικό επιχειρήμα του Vernon ήταν ότι τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των αμερικανικών επιχειρήσεων - ιδιαίτερα η ικανότητά τους να καινοτομούν στην παραγωγή νέων προϊόντων και διαδικασιών - προσδιορίζονταν από τη δομή της αμερικανικής αγοράς, δηλαδή τα υψηλά εισοδήματα και την ανελαστική ζήτηση. Αυτό έδωσε στις επιχειρήσεις των ΗΠΑ ένα ανταγωνιστικό προβάδισμα το οποίο αρχικά εκμεταλλεύθηκαν μέσω εξαγωγών σε

χώρες της Ευρώπης με ίδια χαρακτηριστικά ζήτησης. Σταδιακά καθώς το προϊόν τυποποιούταν ή ωρίμαζε, το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα προσδιορίζονταν όχι από την τεχνολογική ικανότητα αλλά από την ικανότητα ελαχιστοποίησης του κόστους παραγωγής. Επιπλέον, καθώς ανταγωνιστές αρχίζουν να εισρέουν στην αγορά και αντιγράφουν το προϊόν, η ζήτηση γίνεται πιο ελαστική και οι αγορές επεκτείνονται. Τότε μια επένδυση σε παραγωγή της ξένης χώρας είναι προτιμότερη. Επιπλέον, η θυγατρική αυτή μπορεί να εξάγει Προς τη μητρική αν οι συνθήκες στη χώρα υποδοχής είναι κατάλληλες.

Ο Vernon δεν ασχολήθηκε με οργανωτικά θέματα της επιχείρησης εφ' όσον τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των επιχειρήσεων ήταν "country-specific". Ωστόσο, το 1971 αναγνώρισε ότι το αρχικό μοντέλο κύκλου προϊόντος χρειαζόταν αναθεώρηση και το 1974 πρότεινε ένα τροποποιημένο μοντέλο όπου εισήγαγε ολιγοπωλιακές απόψεις. Έτσι, ο λόγος επέκτασης μιας επιχείρησης όταν το προϊόν ωριμάζει δεν είναι μόνο η μεγιστοποίηση του κέρδους αλλά και η μείωση του οργανωτικού ρίσκου (risk-minimizing strategies).

Ο **Kojima (1978)** άσκησε κριτική στο μοντέλο του κύκλου προϊόντος. Συγκεκριμένα, έκανε διαχωρισμό αμερικανικής και ιαπωνικής πολυεθνικής υποστηρίζοντας ότι ενώ οι ιαπωνικές άμεσες επενδύσεις είναι πρωταρχικά "trade-oriented" και ανταποκρίνονται στην αρχή του συγκριτικού πλεονεκτήματος, οι αμερικανικές άμεσες επενδύσεις γίνονται στα πλαίσια μιας ολιγοπωλιακής δομής αγοράς, είναι "anti-trade oriented" και λειτουργούν μακροπρόθεσμα σε βάρος τόσο της χώρας υποδοχής όσο και της χώρας προέλευσης. Το μειονέκτημα είναι ότι αυτή η θεωρία εξηγεί τις διεθνείς επενδύσεις μέσα από τα πλαίσια της νεοκλασικής θεωρίας του εμπορίου συνεπώς δε μπορεί να εξηγήσει τις ροές εμπορίου που βασίζονται σε παράγοντες όπως η εκμετάλλευση των οικονομιών κλίμακας, η διαφοροποίηση του προϊόντος και άλλες μορφές ατελειών αγοράς.

Οι **Kojima και Ozawa (1985)**, στηρίζονται σε ένα μοντέλο σύμφωνα με το οποίο μια χώρα που αναπτύσσεται γρήγορα και στην οποία οι τοπικές επιχειρήσεις καινοτομούν και αναβαθμίζουν την οικονομική τους λειτουργία, έχουν κίνητρο να τοποθετήσουν πιο "απλούς" τύπους παραγωγής σε χώρες που βρίσκονται σε ένα χαμηλότερο στάδιο ανάπτυξης και να επικεντρωθούν οι ίδιες σε πιο "high-value-added" δραστηριότητες. Επιπλέον, ο Ozawa (1979,1982) αναφέρει ότι επενδύσεις μπορούν να γίνουν σε χώρες οι οποίες διαθέτουν πόρους που δεν έχουν οι χώρες προέλευσης και οι οποίοι χρειάζονται για την επέκταση των εγχώριων αγορών τους. Έτσι, οι στόχοι των πολυεθνικών επιχειρήσεων είναι συνεπείς με τις αναπτυξιακές στρατηγικές των χωρών υποδοχής.

Μια πιο γενική μακροοικονομική προσέγγιση είναι ο **αναπτυξιακός κύκλος επένδυσης (investment-development cycle or path) του Dunning (1982)**, σύμφωνα με τον οποίο το επίπεδο των εσωστρεφών και εξωστρεφών επενδύσεων διαφορετικών χωρών εξαρτάται από το επίπεδο ανάπτυξης της χώρας. Στο πρώτο στάδιο, οι φτωχότερες χώρες, έχουν πολύ λίγες εσωστρεφείς ή εξωστρεφείς

επενδύσεις και οι καθαρές εξωστρεφείς τους επενδύσεις είναι σχεδόν μηδενικές. Χώρες με υψηλότερα επίπεδα ανάπτυξης προσελκύουν εσωστρεφείς επενδύσεις όμως οι εξωστρεφείς είναι ακόμα περιορισμένες γι' αυτό το λόγο έχουν αρνητικές καθαρές επενδύσεις. Καθώς όμως οι χώρες προχωρούν σε ανάπτυξη, βελτιώνοντας την υποδομή τους και τις συνθήκες ζήτησης και προσφοράς αρχίζουν να βελτιώνονται τα "location" πλεονεκτήματα τους γεγονός που βοηθά ταυτόχρονα τις ντόπιες επιχειρήσεις να αναπτύξουν τα δικά τους ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Έτσι, οι εξωστρεφείς επενδύσεις αρχίζουν να αυξάνονται και για τις περισσότερες αναπτυγμένες χώρες οι καθαρές επενδύσεις μηδενίζονται και αρχίζουν να γίνονται θετικές. Το πόσο γρήγορα θα συμβεί αυτό θα εξαρτηθεί από τη στρατηγική των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων που θα διασφαλίσουν το περιβάλλον, τις προϋποθέσεις και τους πόρους που απαιτούνται για την προσέλκυση ντόπιων και ξένων επενδυτών.

Τέλος, υπάρχει το εκλεκτικό υπόδειγμα του **Dunning (1977)**. Η συγκεκριμένη προσέγγιση δεν αποτελεί θεωρία αλλά ένα πλαίσιο ανάλυσης που προσπαθεί να εξηγήσει το μεγαλύτερο μέρος των διεθνών επενδύσεων. Συνδυάζει τη θεωρία της βιομηχανικής οργάνωσης του Hymer (1960), με τη θεωρία εσωτερικοποίησης των Buckley & Casson (1976) υπό το πρίσμα της "location theory". Σύμφωνα με το υπόδειγμα αυτό, οι πιο επιτυχημένες επιχειρήσεις δεν είναι αυτές που κατέχουν σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, αλλά αυτές που έχουν την ικανότητα να συνδυάζουν αυτούς τους πόρους με άλλους (εσωτερικοποίηση) σε μια ξένη τοποθεσία ώστε να εκμεταλλευτούν οικονομίες κλίμακας. Γενικά τρεις προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν ώστε να είναι εφικτές οι διεθνείς επενδύσεις:

- οι επιχειρήσεις πρέπει να κατέχουν ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (*ownership-specific advantage*) που να τους διασφαλίζει ένα είδος μονοπωλιακής δύναμης στην αγορά της ξένης χώρας.
- πρέπει να έχουν πλεονέκτημα εσωτερικοποίησης (*internalisation advantage*). Αυτό συμβαίνει όταν τα κόστη πραγματοποίησης των συναλλαγών εντός της επιχείρησης είναι μικρότερα από τα αντίστοιχα μέσω εξαγωγών ή παροχής αδειών και
- πρέπει να υπάρχει πλεονέκτημα τοποθεσίας (*location advantage*) δηλαδή μια επιχείρηση θα πρέπει να έχει λόγο να θέλει να τοποθετήσει την παραγωγή της στο εξωτερικό παρά στην χώρα προέλευσης, ιδιαίτερα εάν υπάρχουν οικονομίες κλίμακας σε επίπεδο επιχείρησης.

Τα πλεονεκτήματα αυτά μπορούμε να τα θεωρήσουμε σαν προσδιοριστικούς παράγοντες των διεθνών επενδύσεων οι οποίοι ποικίλλουν ανάλογα: με τον τύπο οικονομικής δραστηριότητας των πολυεθνικών επιχειρήσεων (natural resource-seeking, market seeking, efficiency seeking) ή με τη χώρα, τη βιομηχανία ή την επιχείρηση.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΣΩ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

Η' ΞΕΝΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι επιχειρήσεις μπορούν να δραστηριοποιηθούν στο εξωτερικό πραγματοποιώντας είτε εξαγωγές, είτε ξένες άμεσες επενδύσεις. Προϋπόθεση για τη διενέργεια εξαγωγών αποτελεί η ύπαρξη εσωτερικών επενδύσεων, σε αντίθεση με τις ξένες άμεσες επενδύσεις που για να πραγματοποιηθούν είναι απαραίτητη η διενέργεια επενδύσεων στο εξωτερικό. Η επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής διεθνοποίησης, λαμβάνοντας υπ' όψη τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που αυτή παρουσιάζει (Χατζηδημητρίου 1997), επηρεάζει ιδιαίτερα την επιτυχή έκβαση του εγχειρήματος, ειδικά όταν η επέκταση εκτός των εθνικών συνόρων γίνεται για πρώτη φορά.

Οι εξαγωγές αποτελούν την απλούστερη μορφή διεθνοποίησης καθώς το προϊόν που εξάγεται μπορεί να παραχθεί στις υπάρχουσες εγκαταστάσεις.

Τα κυριότερα πλεονεκτήματα των εξαγωγών είναι:

- δεν απαιτούνται μεγάλες επενδύσεις ή κεφάλαια, εκτός αν οι δυνατότητες εξαγωγών είναι τόσο μεγάλες ώστε η παραγωγική δυναμικότητα να μην επαρκεί.
- οι κίνδυνοι που αναλαμβάνει η επιχείρηση όταν χρησιμοποιεί τις υπάρχουσες παραγωγικές εγκαταστάσεις είναι σχετικά μικροί.
- οι εξαγωγές παρέχουν στην επιχείρηση τη δυνατότητα να κατανοήσει τις απαιτήσεις και τις ιδιαιτερότητες της ξένης αγοράς και να ελέγξει την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων της, πριν αρχίσει να παράγει στην ξένη αγορά.

Τα μειονεκτήματα των εξαγωγών συνοψίζονται στα εξής:

- τα επιπρόσθετα κόστη όπως το κόστος μεταφοράς, ασφάλισης, τελωνειακής και γραφειοκρατικής διεκπεραίωσης, που αυξάνουν την τιμή των προϊόντων και μειώνουν την ανταγωνιστικότητά τους.
- η χρηματοδότηση των εξαγωγών και η επικοινωνία με τους αλλοδαπούς πελάτες αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της επιχείρησης που εξάγει.
- η αδυναμία της εξαγωγικής επιχείρησης στους φραγμούς του διεθνούς εμπορίου, με σύνηθες αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των προϊόντων της από τις ξένες αγορές.
- η έλλειψη άμεσης επαφής της επιχείρησης με τις ξένες αγορές με αποτέλεσμα να υστερεί η πληροφόρηση της όσο αφορά στις ανταγωνιστικές συνθήκες και στις μεταβολές των προτιμήσεων και προσδοκιών των πελατών της.
- η πολυπλοκότητα της διαχείρισης των εξαγωγών, που απαιτεί από την επιχείρηση γνώση των κανονισμών και διαδικασιών όχι μόνο στη χώρα της αλλά και στη χώρα που εξάγει τα προϊόντα της.

Σε αντίθεση με τις εξαγωγές οι ξένες άμεσες επενδύσεις αποτελούν περισσότερο σύνθετη διαδικασία διεθνοποίησης. Η διεθνής επέκταση μιας επιχείρησης μέσω πραγματοποίησης ξένων άμεσων επενδύσεων εντάσσεται στα πλαίσια του μακροχρόνιου σχεδιασμού της και στοχεύει στη διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της μέσω: κυρίως, της βελτιστοποίησης της προσβασιμότητας της στην αγορά.

Οι βασικότεροι λόγοι που ωθούν μια επιχείρηση στην πραγματοποίηση εξωτερικών επενδύσεων είναι:

ι) ο κορεσμός της εγχώριας αγοράς

Όταν η εγχώρια αγορά είναι σχετικά μικρή σε σχέση με τις διεθνείς αγορές, οι δυνατότητες των πλέον δυναμικών τοπικών επιχειρήσεων να αυξήσουν τις πωλήσεις και τα κέρδη τους είναι περιορισμένες. Η διεθνοποίηση των επιχειρήσεων μέσω ξένων άμεσων επενδύσεων συντελεί σημαντικά στην αύξηση των πωλήσεων και των κερδών τους.

ii) η εντατικοποίηση του ανταγωνισμού στην εγχώρια αγορά

Η έλευση πολλών ξένων επιχειρήσεων στην εγχώρια αγορά, ωθεί τις τοπικές επιχειρήσεις, που δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τις ξένες, σε αναζήτηση νέων πηγών κέρδους σε ανεκμετάλλευτες αγορές, με την πραγματοποίηση εξωτερικών επενδύσεων.

ίί) η μείωση του κόστους παραγωγής

Η μείωση του κόστους παραγωγής είναι καθοριστικός παράγοντας παραγωγής ανταγωνιστικών προϊόντων. Με την πραγματοποίηση εγκαταστάσεων στο εξωτερικό, οι επιχειρήσεις αναλαμβάνουν σημαντικά οφέλη, όσο αφορά στα έσοδά τους, ενώ το κόστος μεταφοράς των προϊόντων τους περιορίζεται αισθητά.

ίγ) η εκμετάλλευση πρώτων υλών

Όταν οι επιχειρήσεις απολαμβάνουν διεθνείς δραστηριότητες μπορούν να επωφεληθούν από τις πρώτες ύλες που πιθανόν να κατέχουν οι ξένες χώρες. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η διαφοροποίηση των πηγών πρώτων υλών και η διασφάλιση της ομαλής ροής τους προς τις παραγωγικές εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων. Παράλληλα μειώνεται η εξάρτηση της επιχείρησης από τους προμηθευτές της.

ν) η στρατηγική θέση των χωρών

Η θέση ορισμένων χωρών προσελκύει ξένες άμεσες επενδύσεις καθώς οι χώρες αυτές μπορούν να αποτελέσουν τη "βάση" για την προώθηση και διανομή των προϊόντων των επενδυτριών επιχειρήσεων. Καθοριστική είναι η σημασία του συγκεκριμένου παράγοντα όταν τα προϊόντα που παράγουν οι επιχειρήσεις είναι ευπαθή και το κόστος μεταφοράς τους είναι υψηλό.

νί) η πρόσβαση σε υψηλή τεχνολογία

Η προηγμένη τεχνολογία αποτελεί ουσιώδες ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Οι λιγότερο τεχνολογικά αναπτυγμένες επιχειρήσεις μπορούν δημιουργώντας ξένες άμεσες επενδύσεις να επωφεληθούν από την υψηλή τεχνολογία, η οποία πιθανόν να υπάρχει σε άλλες χώρες.

νί) η αποφυγή εμποδίων και περιορισμών στις εξαγωγές

Στοχεύοντας στην αποφυγή εμποδίων και περιορισμών που επιβάλλονται στο διεθνές εμπόριο, οι επιχειρήσεις οδηγούνται στην υποκατάσταση των εξαγωγών με την ολική ή μερική παραγωγή των προϊόντων τους σε άλλες χώρες.

νίί) η αντεπίθεση στον ανταγωνισμό

Η πραγματοποίηση ξένων άμεσων επενδύσεων σε μια χώρα μπορεί να αποτελεί στρατηγική αντιπερισπασμού στην είσοδο ενός ανταγωνιστή από ξένη χώρα, στην εγχώρια αγορά.

ίγ) η πρόκληση προβλημάτων για τον ανταγωνιστή στη χώρα επέκτασης

Στη συγκεκριμένη περίπτωση καθοριστικός στόχος της διεθνούς επέκτασης, εκτός από τη δυνατότητα απόκτησης μεριδίου αγοράς στη χώρα προορισμού της επένδυσης και την πιθανή κερδοφορία που αυτό συνεπάγεται, είναι η πρόκληση προβλημάτων για τον ανταγωνιστή στη χώρα αυτή. Αν και μια τέτοια επέκταση μπορεί να μην περιλαμβάνονταν στο στρατηγικό σχέδιασμό της επιχείρησης, η επιχείρηση αναγκάζεται να ακολουθήσει τον ανταγωνιστή της καθώς θα ήταν σημαντικό λάθος να του επιτρέψει να κυριαρχήσει στη νέα αγορά χωρίς καμία αντίσταση.

Πολυεθνικές Επιχειρήσεις και Διεθνείς Επενδύσεις

Το φαινόμενο των ξένων άμεσων επενδύσεων συνδέεται συνήθως με την έννοια της πολυεθνικής επιχείρησης και δραστηριότητας ..Συνεπώς κρίνεται απαραίτητη η ερμηνεία των εννοιών αυτών.

Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε να χαρακτηριστεί μια επιχείρηση πολυεθνική, ποικίλουν.

Σύνηθες κριτήριο αποτελεί η κατοχή παραγωγικών εγκαταστάσεων, εκτός αυτών της μητρικής, σε δεδομένο αριθμό χωρών. Άλλοτε κριτήριο αποτελούν, ο αριθμός των παραγωγικών μονάδων που διατηρεί η επιχείρηση σε χώρες του εξωτερικού και το ελάχιστο ποσοστό του συνολικού κύκλου εργασιών ή της παραγωγής της επιχείρησης που απαιτείται να προέρχεται από τη λειτουργία της στο εξωτερικό.

Επικρατέστερο κριτήριο στη βιβλιογραφία για την αναγνώριση μιας επιχείρησης ως πολυεθνικής φαίνεται να είναι η κατοχή παραγωγικών μονάδων σε δύο τουλάχιστον κράτη. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), αρκεί μια επιχείρηση να κατέχει το 10% του μετοχικού κεφαλαίου κάποιας άλλης στο εξωτερικό, προκειμένου να χαρακτηριστεί ως διεθνική.

Με τον όρο ξένες άμεσες επενδύσεις νοούνται οι ροές κεφαλαίων μεταξύ χωρών, που πραγματοποιούνται με στόχο τη δημιουργία, επέκταση και εξαγορά παραγωγικών μονάδων στις οποίες η επενδύτρια επιχείρηση επιθυμεί άμεση άσκηση ελέγχου και διοίκησης. Άρα, σκοπός των ξένων άμεσων επενδύσεων είναι η απόκτηση ενός διαρκούς συμφέροντος από μια εγχώρια οικονομική οντότητα (άμεσος επενδυτής) σε μια οικονομική οντότητα που δραστηριοποιείται σε μια ξένη χώρα (OECD 1996). Η έννοια του διαρκούς συμφέροντος περιλαμβάνει την ύπαρξη μιας μακροχρόνιας σχέσης μεταξύ του άμεσου επενδυτή και της επιχείρησης και ένα σημαντικό βαθμό επιρροής στη διαχείριση της επιχείρησης.

Είναι αναγκαίος ο διαχωρισμός των ξένων άμεσων επενδύσεων από τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου. Οι ξένες άμεσες επενδύσεις αποτελούν κινήσεις μακροπρόθεσμης στρατηγικής των επιχειρήσεων και είναι ιδιαίτερα δεσμευτικές. Μέσω αυτών οι πολυεθνικές εταιρείες ασκούν έλεγχο στις παραγωγικές δραστηριότητες των θυγατρικών τους, ενώ παράλληλα μεταφέρουν κάποια άυλα, κυρίως, περιουσιακά τους στοιχεία σε αυτές. Σκοπός των ξένων άμεσων επενδύσεων είναι συνήθως η διεύρυνση των πωλήσεων ή η μείωση του κόστους παραγωγής.

Αντιθέτως, οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου έχουν βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα, ενώ δεν υπάρχει δέσμευση για τη διάρκειά τους. Αποτελούν απλές κινήσεις χρηματικών κεφαλαίων και στόχος τους είναι η εκμετάλλευση διαφορών στις αποδόσεις των κεφαλαίων.

Θα πρέπει να τονιστεί, ότι οι έννοιες των επιχειρήσεων με παγκόσμια δράση και των ξένων άμεσων επενδύσεων στο εξωτερικό, δεν είναι πάντα απόλυτα συνδεδεμένες μεταξύ τους. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, μέσω της εξάπλωσης του φαινομένου των παγκοσμίων στρατηγικών συμμαχιών, μια επιχείρηση μπορεί να δραστηριοποιηθεί στις διεθνείς αγορές χωρίς, αποκλειστικά, τη δημιουργία νέων παραγωγικών εγκαταστάσεων σε μια ξένη χώρα. Επιπλέον παρατηρείται ορισμένες επιχειρήσεις να προτιμούν επενδυτικές στρατηγικές χαμηλότερης δέσμευσης σε σχέση με τη δημιουργία εγκαταστάσεων παραγωγής τέτοιες στρατηγικές μπορεί να

είναι η εγκατάσταση αντιπροσωπείας ή η παροχή δικαιωμάτων πώλησης και παραγωγής σε τοπικές επιχειρήσεις.

2.1) ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι ξένες άμεσες επενδύσεις μπορεί να έχουν διαφορετικές μορφές ανάλογα με τους στόχους της επιχείρησης, τα χαρακτηριστικά και τις ευκαιρίες που προσφέρονται.

Οι σημαντικότερες μορφές πραγματοποίησης ξένων άμεσων επενδύσεων είναι:

- **Θυγατρική αποκλειστικής ιδιοκτησίας**
- **Κοινοπραξία**
- **Μερική εξαγορά**

➤ **Θυγατρική αποκλειστικής ιδιοκτησίας**

Η επιχείρηση ιδρύει μια νέα παραγωγική μονάδα στην ξένη χώρα και είναι ο μοναδικός μέτοχος. Σκοπός μιας τέτοιας στρατηγικής μπορεί να είναι τόσο η μείωση του κόστους παραγωγής όσο και η καλύτερη πρόσβαση και προσαρμογή στην αγορά της χώρας όπου πραγματοποιείται η επένδυση. Η θυγατρική μπορεί να είναι μια εντελώς νέα επιχείρηση ή μια τοπική επιχείρηση την οποία εξαγόρασε.

Τα πλεονεκτήματα της επιλογής αυτής είναι ότι η μητρική:

- 1) διατηρεί το διοικητικό έλεγχο της θυγατρικής, με όλα τα πλεονεκτήματα που συνεπάγεται αυτό για τη διαμόρφωση και εφαρμογή των στρατηγικών της σε παγκόσμιο επίπεδο.
- 2) καρπώνεται το σύνολο των κερδών της θυγατρικής.

Τα μειονεκτήματα είναι ότι:

- 1) η μητρική επιχείρηση επιβαρύνεται με το σύνολο του οικονομικού κόστους του εγχειρήματος και αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους.

- 2) η θυγατρική χαρακτηρίζεται ως "ξένη", χαρακτηρισμός που μπορεί να προδιαθέσει δυσμενώς την κοινή γνώμη, την κυβέρνηση και τις δημόσιες υπηρεσίες.
- 3) η έλλειψη εξειδικευμένης γνώσης όσο αφορά στις συνθήκες της τοπικής αγοράς και στις προτιμήσεις των εγχώριων καταναλωτών.

➤ **Κοινοπραξία**

Όταν η ίδρυση πλήρους ελεγχόμενης θυγατρικής είναι κάτι το ανέφικτο, ή τουλάχιστον πολύ δύσκολα να πραγματοποιηθεί, εξαιτίας στοιχείων όπως, ο χρόνος που απαιτείται για την εγκατάσταση μιας νέας παραγωγικής μονάδας, το υψηλό κόστος, οι αυξημένοι επενδυτικοί κίνδυνοι, η διαφοροποίηση των προτιμήσεων των καταναλωτών στις διάφορες χώρες, ο υψηλός ανταγωνισμός σε διεθνές επίπεδο με την ταυτόχρονη παρουσία ισχυρών τοπικών επιχειρήσεων κ.ά., τότε ο σχηματισμός κοινοπραξίας προβάλλει ως μια ιδιαίτερα ελκυστική εναλλακτική πρόταση (Kogut 1988). Σύμφωνα με τον οικονομικό τύπο, τα τελευταία χρόνια, η στρατηγική δημιουργίας κοινοπραξιών παρουσιάζει σημαντική αύξηση.

Μια κοινοπραξία είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας μιας ή περισσότερων "ξένων" επιχειρήσεων με μια ή περισσότερες τοπικές επιχειρήσεις, με σκοπό τη δημιουργία μιας νέας ή την εξαγορά μιας τοπικής επιχείρησης και τον συνδυασμό των, παραγωγικών πόρων των επιμέρους επιχειρήσεων. Οι εταίροι συνεισφέρουν κεφάλαια, στελεχιακό δυναμικό, τεχνολογία και τεχνογνωσία. Συνήθως προσφέρουν τον παραγωγικό συντελεστή στον οποίο υπερτερούν σε σχέση με τους υπόλοιπους εταίρους.

Τα βασικά πλεονεκτήματα από τη δημιουργία μιας κοινοπραξίας είναι ότι:

- 1) η επιχείρηση αποκτά έναν εταίρο που έχει τις κατάλληλες γνωριμίες και διασυνδέσεις, γνωρίζει το επιχειρηματικό περιβάλλον και το πολιτισμικά χαρακτηριστικά της χώρας και με τον οποίο η επιχείρηση μοιράζεται το κόστος και τους κινδύνους του εγχειρήματος.
- 2) επιτυγχάνεται μεγαλύτερη κοινή αγορά με αποτέλεσμα τη μείωση του ανά μονάδα κόστους.
- 3) ελαττώνεται ο ανταγωνισμός που πιθανότητα να επικρατεί στην αγορά.
- 4) η νομοθεσία πολλών, χωρών δίνει σημαντικά οικονομικά κίνητρα στις κοινοπραξίες με αποτέλεσμα η ίδρυση θυγατρικής να συνεπάγεται διαφυγόντα κέρδη.
- 5) Μειώνεται σημαντικά ο κίνδυνος «εθνικοποίησης».

Τα μειονεκτήματα οφείλονται στο ότι:

- 1) η επιχείρηση δεν ελέγχει απόλυτα τη διοίκηση της νέας επιχείρησης, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να την εντάξει στο στρατηγικό της σχεδιασμό.
- 2) πολύ συχνά, όπως φανερώνει η πρακτική εμπειρία, παρουσιάζονται διαφορές και διαφωνίες ανάμεσα στους εταίρους σχετικά με τους στόχους και τη στρατηγική της κοινοπραξίας, με αποτέλεσμα τη διάλυσή της.

➤ **Μερική εξαγορά**

Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται συχνά το φαινόμενο πραγματοποίησης μερικών εξαγορών. Με τη στρατηγική αυτή η επιχείρηση αποκτά μέρος των μετοχών μιας τοπικής επιχείρησης. Η μερική εξαγορά είναι δυνατόν να είναι και αμοιβαία, όποτε οι δύο επιχειρήσεις ανταλλάσσουν πακέτα μετοχών. Τέτοιου είδους κινήσεις προτιμώνται όταν οι αγορές είναι περισσότερο ώριμες και αποτελεσματικές.

Όταν οι εταίροι λειτουργούν με βάση το κοινό συμφέρον και δεν προσπαθούν να εξαπατήσουν ο ένας τον άλλο, τότε είναι πολύ πιθανό να επιλεγθεί ως τρόπος διεθνούς δράσης η μερική εξαγορά. Η συνεργασία των επιχειρήσεων σε τέτοιες περιπτώσεις παίρνει τη μορφή ανταλλαγής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, κοινής έρευνας για ανάπτυξη νέας τεχνολογίας ή νέων προϊόντων. συμφωνιών αμοιβαίας διανομής των προϊόντων τους, μακροχρόνιων συμφωνιών αμοιβαίας αγοράς προϊόντων κ.ά.

Τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της μορφής αυτής ταυτίζονται, με μικρές διαφοροποιήσεις, με αυτά των κοινοπραξιών.

Παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή του τρόπου πραγματοποίησης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων

Οι επιχειρήσεις στην επιλογή τους μεταξύ των εναλλακτικών τύπων διεθνούς δραστηριότητας και κυρίως μεταξύ πλήρους ελεγχόμενης θυγατρικής εταιρείας, σχηματισμού κοινοπραξίας ή μερικής εξαγοράς, επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες.

Τέτοιοι παράγοντες αφορούν στις διάφορες μορφές κόστους, όπως το κόστος παραγωγής, εσωτερίκευσης, συναλλαγών, μεταφοράς, επίβλεψης, καθώς και τα διάφορα οφέλη που υπόσχονται οι εναλλακτικές μορφές παραγωγικής δραστηριότητας (Contractor 1990).

Οι διάφορες μορφές κόστους και οφέλους θα πρέπει να λαμβάνονται πάντα υπ' όψη με βάση τις Ιδιαιτερότητες της χώρας στην οποία δραστηριοποιείται μια επιχείρηση.

Παρατηρείται ότι:

- i) τα χαρακτηριστικά της αγοράς του τελικού προϊόντος,
- ii) οι επενδυτικές συνθήκες και οι κίνδυνοι που παρουσιάζονται σε κάθε χώρα,
- iii) οι διαπραγματευτικοί παράγοντες, που μπορεί να σχετίζονται με την ευκολία πραγματοποίησης ή όχι συμφωνιών,
- iv) οι τεχνολογικοί παράγοντες που αφορούν στο μέτρο ευκολίας μεταφοράς της τεχνολογίας, καθώς και η εκτίμηση της ύπαρξης¹ συμφέροντος για την επιχείρηση κατά την πραγματοποίηση μιας τέτοιας μεταφοράς, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες προσδιορισμού του τρόπου - με τον οποίο οι εταιρείες αναλαμβάνουν διεθνή δραστηριότητα.

Συμπερασματικά, είναι αυτονόητο ότι η επιλογή του βαθμού ιδιοκτησίας στις διενεργούμενες επενδύσεις, από τις επενδύτριες επιχειρήσεις, εξαρτάται από τα αναμενόμενα καθαρά κέρδη, που συνεπάγεται ο εκάστοτε τρόπος πραγματοποίησης ξένων άμεσων επενδύσεων. Αυξημένος βαθμός ιδιοκτησίας συνεπάγεται επιπλέον οφέλη τα οποία μπορεί να αντισταθμίζονται από επιπλέον κόστη. Έτσι, η δομή του βαθμού ιδιοκτησίας προκύπτει μέσα από ένα μηχανισμό προστασίας των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας και παράλληλα μείωσης του κόστους.

2.2) ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Με βάση τους στόχους τους οι ξένες άμεσες επενδύσεις κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- Επενδύσεις εκμετάλλευσης φυσικών πόρων
- Επενδύσεις εκμετάλλευσης διαθέσιμου εργατικού δυναμικού.
- Επενδύσεις εκμετάλλευσης οικονομιών κλίμακας.
- Επενδύσεις υποκατάστασης των εξαγωγών των ξένων επενδυτών με επιτόπια παραγωγή.
- Επενδύσεις στρατηγικού χαρακτήρα.

➤ **Επενδύσεις εκμετάλλευσης φυσικών πόρων**

Κίνητρα για αυτές είναι, πέρα από την ύπαρξη φυσικών πόρων που μπορούν να αξιοποιηθούν σε ένα διεθνώς καθετοποιημένο σύστημα εξόρυξης, μεταποίησης και διάθεσης, η πολιτική της κυβέρνησης της χώρας υποδοχής απέναντι στο ξένο κεφάλαιο και οι προοπτικές των εξαγωγικών αγορών.

➤ **Επενδύσεις εκμετάλλευσης διαθέσιμου εργατικού δυναμικού.**

Οι επενδύσεις τέτοιας μορφής σκοπεύουν στην παραγωγή προϊόντων εξειδικευμένης, ανειδίκευτης ή ημιειδικευμένης εργασίας η οποία διατίθεται σε αφθονία και με σχετικά μικρό κόστος στη χώρα εγκατάστασης. Τα προϊόντα αυτού του τύπου εξάγονται στη διεθνή αγορά με βάση το πλεονέκτημα του χαμηλού κόστους παραγωγής.

➤ **Επενδύσεις εκμετάλλευσης οικονομιών κλίμακας.**

Κίνητρο για την πραγματοποίηση των συγκεκριμένων επενδύσεων είναι η εξασφάλιση οικονομιών κλίμακας μέσω διαπεριφερειακής οριζόντιας ή κάθετης ολοκλήρωσης. Στο πλαίσιο μιας κάθετα ολοκληρωμένης πολυεθνικής επιχείρησης, οι θυγατρικές αναλαμβάνουν ένα συγκεκριμένο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας ανάλογα με τα πλεονεκτήματα της χώρας εγκατάστασης τους. Οι θυγατρικές που είναι μέλη μιας οριζόντιας ολοκληρωμένης πολυεθνικής επιχείρησης εξειδικεύονται στην παραγωγή συγκεκριμένων ποικιλιών ή τύπων προϊόντων τα οποία διαθέτουν τόσο στην αγορά όπου παράγουν όσο και διεθνώς.

➤ **Επενδύσεις υποκατάστασης των εξαγωγών των ξένων επενδυτών με επιτόπια παραγωγή.**

Στόχος αυτών των επενδύσεων είναι η προσφορά αγαθών και υπηρεσιών στη χώρα υποδοχής μέσω επιτόπιας παραγωγής αντί εξαγωγών. Τα κίνητρα για την πραγματοποίηση ξένων άμεσων επενδύσεων αυτού του τύπου περιλαμβάνουν το μέγεθος και το χαρακτήρα της αγοράς, το σχετικό κόστος παραγωγής, το κόστος μεταφοράς των προϊόντων από μια άλλη τοποθεσία παραγωγής, τους φραγμούς εμπορίου, καθώς επίσης και την αποφυγή απώλειας ή μέρους της συγκεκριμένης αγοράς προ καταλαμβάνοντας δυνητικούς ανταγωνιστές.

➤ **Επενδύσεις στρατηγικού χαρακτήρα.**

Στοχεύουν στην ενδυνάμωση της παγκόσμιας ανταγωνιστικής θέσης της μητρικής εταιρείας μέσω της απορρόφησης πόρων. Τέτοιοι πόροι μπορεί να είναι το εξειδικευμένο προσωπικό και η υποδομή που διαθέτουν κυρίως οι αναπτυγμένες χώρες, σε τομείς όπως η διοίκηση, η μηχανολογία, η έρευνα και ανάπτυξη. Με τον τρόπο αυτό συμπληρώνονται και αναβαθμίζονται τα αποκλειστικά στην μητρική επιχείρηση ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

Είναι φανερό ότι οι πολυεθνικές επιχειρήσεις αξιοποιούν τις δυνατότητες που τους παρέχει η διαφορά επιπέδου ανάπτυξης και τεχνολογίας, εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού, και κόστους που παρατηρούνται στην παγκόσμια οικονομία εγκαθιστώντας στις διάφορες χώρες παραγωγικές δραστηριότητες ανάλογα με τα πλεονεκτήματα εγκατάστασης που αυτές διαθέτουν.

2.3) ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.

Οι ξένες άμεσες επενδύσεις διαφοροποιούνται σημαντικά ανάλογα με τη μορφή οργάνωσης των δραστηριοτήτων τους, για την επίτευξη των στόχων τους. Με βάση το συγκεκριμένο κριτήριο μπορούμε να τις διακρίνουμε σε :

- **Οριζόντιες ξένες άμεσες επενδύσεις.**
- **Κάθετες ξένες άμεσες επενδύσεις.**
- **Ξένες άμεσες επενδύσεις με στόχο τη διασπορά των επιχειρηματικών κινδύνων**

➤ **Οριζόντιες Ξένες Άμεσες Επενδύσεις**

Περιλαμβάνουν τη δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων σε διαφορετικές τοποθεσίες και σκοπεύουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των τοπικών αγορών. Με την πραγματοποίηση οριζόντιων ξένων άμεσων επενδύσεων, οι νέες παραγωγικές μονάδες παράγουν τα ίδια προϊόντα με τη μητρική, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική περιοχή όπου εγκαθίστανται. Μπορούμε να πούμε ότι όταν μια επιχείρηση έχει οριζόντια ανάπτυξη, τότε τα προϊόντα που παράγουν οι διάφορες θυγατρικές μονάδες του εξωτερικού, είναι υποκατάστατα με αυτά της μητρικής επιχείρησης.

Τα οφέλη από την πραγματοποίηση οριζόντιων ξένων άμεσων επενδύσεων είναι:

- ✓ η μείωση του κόστους μεταφοράς.
- ✓ η μείωση του κόστους των δασμών.
- ✓ η εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας.
- ✓ η εκμετάλλευση της καλής φήμης και των ευρεσιτεχνιών που πιθανόν να κατέχει η πολυεθνική επιχείρηση.
- ✓ η συνεργασία με τις τοπικές επιχειρήσεις ,μέσω δημιουργίας κοινοπραξιών.
- ✓ η δυνατότητα μεγιστοποίησης των πωλήσεων της πολυεθνικής επιχείρησης και η προώθηση των εξαγωγών της από θυγατρικές της.
- ✓ η μείωση του χρόνου που απαιτείται για τη διανομή των προϊόντων στις διαφορές χώρες.
- ✓ η δυνατότητα επιτυχέστερης ανταπόκρισης στις προτιμήσεις των καταναλωτών

Τα κόστη μιας οριζόντιας ξένης άμεσης επένδυσης είναι:

- ✓ το κόστος εγκατάστασης μιας νέας παραγωγικής μονάδας σε μια νέα χώρα.
- ✓ το γραφειοκρατικό κόστος.
- ✓ το κόστος που προκύπτει από τους τοπικούς κανονισμούς και τα φορολογικά συστήματα.

Σημαντικές είναι οι επιπτώσεις των οριζόντιων ξένων άμεσων επενδύσεων στο εμπόριο. Οι οριζόντιες ξένες άμεσες επενδύσεις, μειώνουν τις ροές εμπορίου καθώς οι μητρικές επιχειρήσεις αντικαθιστούν τις εξαγωγές με την τοπική παραγωγή. Στην περίπτωση που το σύνολο της παραγωγικής διαδικασίας πραγματοποιείται στην αποδέκτρια χώρα οι εισαγωγές μηδενίζονται, ενώ όταν τα τελευταία στάδια της παραγωγής πραγματοποιούνται στην αποδέκτρια χώρα οι εισαγωγές των τελικών προϊόντων αντικαθίστανται από εισαγωγές συστατικών στοιχείων.

Η δημιουργία οριζόντιων ξένων άμεσων επενδύσεων προκαλεί επίσης επιπτώσεις ανταγωνισμού στις τοπικές επιχειρήσεις. Ενώ αρχικά η ξένη επιχείρηση εισήγαγε τα προϊόντα της, με την πραγματοποίηση οριζόντιων ξένων άμεσων επενδύσεων αυξάνεται το μερίδιο αγοράς της, σε βάρος των τοπικών επιχειρήσεων, αφού τέτοιες επενδύσεις μειώνουν το οριακό κόστος παραγωγής της. Ο αυξημένος ανταγωνισμός ωφελεί τους τοπικούς καταναλωτές αλλά μπορεί να οδηγήσει και σε μείωση των κερδών των τοπικών επιχειρήσεων. Βέβαια υπάρχουν και εξαιρέσεις ιδίως, όταν υπάρχει συμπληρωματικότητα μεταξύ της παραγωγής των εγχώριων και ξένων επιχειρήσεων.

➤ **Κάθετες ξένες άμεσες επενδύσεις**

Προκαλούν τον τεμαχισμό της παραγωγικής διαδικασίας και την ανακατανομή της σε περιοχές χαμηλού κόστους. Σκοπός αυτού του είδους των επενδύσεων είναι η μείωση του κόστους των εισροών. Με την πραγματοποίηση κάθετων ξένων άμεσων επενδύσεων τα προϊόντα μιας θυγατρικής χρησιμοποιούνται ως εισροές στην παραγωγική διαδικασία άλλων θυγατρικών της. Άρα, αν μια επιχείρηση έχει κάθετη ανάπτυξη, τα προϊόντα των θυγατρικών της και τα προϊόντα της ίδιας είναι μεταξύ τους συμπληρωτικά, με αποτέλεσμα οι ροές εμπορίου να αυξάνονται.

Η οικονομική σημασία της πραγματοποίησης κάθετων ξένων άμεσων επενδύσεων, στηρίζεται στο ότι τα διάφορα στάδια της παραγωγής απαιτούν διαφορετικές εισροές και αφού οι τιμές των συγκεκριμένων εισροών είναι πιθανόν να διαφέρουν μεταξύ των διαφόρων χωρών, ίσως να είναι επικερδής η διάσπαση και ανακατανομή της παραγωγικής διαδικασίας, σε φθηνότερες πηγές εισροών. Οι φθηνότερες εισροές μπορούν να αφορούν σε εργασία, πρωτογενή αγαθά, ενδιάμεσα προϊόντα ή ακόμη και στην πρόσβαση σε εξωτερικότητες όπως οι επιπτώσεις τεχνολογίας.

Οι λόγοι που μπορεί να ωθούν μια πολυεθνική επιχείρηση στην πραγματοποίηση κάθετων ξένων άμεσων επενδύσεων είναι:

- ✓ η διασφάλιση φθηνότερων και καλύτερης ποιότητας πρώτων υλών.
- ✓ η προσπάθεια μεγιστοποίησης των πωλήσεων της επιχείρησης.
- ✓ η προώθηση των εξαγωγών της πολυεθνικής επιχείρησης από τις θυγατρικές της.

➤ **Ξένες άμεσες επενδύσεις με στόχο τη διασπορά των επιχειρηματικών κινδύνων**

Οι επενδύσεις αυτές δεν έχουν σαφή οριζόντια ή κάθετη ολοκλήρωση. Συμβάλλουν στον επιμερισμό του επιχειρηματικού κινδύνου διότι με την πραγματοποίησή τους τα κέρδη των επιχειρήσεων δεν εξαρτώνται αποκλειστικά από τις συνθήκες που επικρατούν σε μόνο μια χώρα. Παρατηρείται ότι η διαφοροποίηση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι πολυεθνικές επιχειρήσεις, επιτυγχάνεται σε μεγαλύτερο βαθμό όταν, εκτός από την ανάληψη παραγωγικής δραστηριότητας σε διάφορες χώρες, οι επιχειρήσεις παράγουν και ένα ευρύ φάσμα προϊόντων.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ:

ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΞΕΝΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι παράγοντες που συμβάλλουν στην πραγματοποίηση ξένων άμεσων επενδύσεων σε μια οικονομία μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- **Παράγοντες που αφορούν στα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες της εγχώριας οικονομίας.**
- **Παράγοντες που αναφέρονται στους κινδύνους που πιθανόν να ενέχει η δραστηριοποίηση σε μια οικονομία.**
- **Παράγοντες που αφορούν στην ευκολία διενέργειας επενδύσεων σε μια χώρα.**
- **Παράγοντες που σχετίζονται με το κόστος απασχόλησης του εγχώριου εργατικού δυναμικού.**
- **Η κυβερνητική πολιτική που ακολουθείται στην αποδέκτρια χώρα.**

➤ Παράγοντες που αφορούν στα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες της εγχώριας οικονομίας

Το μέγεθος της αγοράς

Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις επιθυμούν τη δημιουργία νέων παραγωγικών εγκαταστάσεων όπου υπάρχει μεγάλος αριθμός καταναλωτών. Αυτό συμβαίνει, κυρίως, στην περίπτωση που το παραγόμενο προϊόν πρόκειται να προωθηθεί στην αγορά όπου παράγεται, καθώς όσο μεγαλύτερη είναι η αγορά τόσο περισσότεροι είναι οι δυνητικοί αγοραστές των προϊόντων. Άρα, το μέγεθος της αγοράς παρουσιάζει θετική σχέση με την ανάληψη ξένων άμεσων επενδύσεων.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της αγοράς

Εταιρίες με μακροχρόνιο σχεδιασμό, όπως οι πολυεθνικές επιχειρήσεις, ενδιαφέρονται όχι μόνο για την παρούσα κατάσταση στην οποία βρίσκεται η αγορά της χώρας προορισμού της επένδυσης, αλλά κυρίως για τις μελλοντικές ευκαιρίες που πιθανόν να υπάρχουν. Τέτοιου είδους ευκαιρίες φανερώνονται από το ρυθμό ανάπτυξης της αγοράς. Χώρες με υψηλό ρυθμό ανάπτυξης προσελκύουν ευκολότερα ξένες άμεσες επενδύσεις.

Το επίπεδο εκβιομηχάνισης

Η αυξημένη βιομηχανική ανάπτυξη μιας χώρας μπορεί να επηρεάσει τόσο θετικά όσο και αρνητικά τη ροή ξένων άμεσων επενδύσεων στη χώρα αυτή.

Θετικές επιπτώσεις προκύπτουν στις περιπτώσεις που η αυξημένη εκβιομηχάνιση προμηνύει μειωμένο κίνδυνο αποτυχίας της επένδυσης, χαμηλό κόστος παραγωγής, ύπαρξη εκπαιδευμένου εργατικού δυναμικού και ευκολότερη πρόσβαση σε φθηνότερες πρώτες ύλες. Από την άλλη πλευρά, είναι πιθανό το υψηλό επίπεδο βιομηχανικής ανάπτυξης να λειτουργεί αρνητικά για τη ροή ξένων άμεσων επενδύσεων, αφού ουσιαστικά η πολυεθνική επιχείρηση δε δημιουργεί μια νέα αγορά, αλλά προσπαθεί να αποκτήσει μερίδιο αγοράς από τις ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις.

Επισημαίνεται ότι οι ξένες άμεσες επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε εκβιομηχανοποιημένες χώρες είναι περισσότερο πιθανόν να δραστηριοποιηθούν στην παραγωγή αγαθών που απαιτούν αυξημένη βιομηχανική οργάνωση και ανεπτυγμένη τεχνολογία. Αντίθετα σε λιγότερο βιομηχανικά ανεπτυγμένες οικονομίες οι ξένες άμεσες επενδύσεις συνήθως δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή ή τριτογενή τομέα παραγωγής.

➤ Παράγοντες που αναφέρονται στους κινδύνους που πιθανόν να ενέχει η δραστηριοποίηση σε μια οικονομία

Ο πολιτικός κίνδυνος της χώρας

Οι χώρες στις οποίες επικρατεί πολιτική αστάθεια και γενικά παρουσιάζουν έντονη αβεβαιότητα για το μέλλον, απωθούν τους ξένους επενδυτές. Οι επενδυτές επιθυμούν την ελαχιστοποίηση του κινδύνου αποτυχίας

της επένδυσής τους και αυτή τους η επιδίωξη έρχεται σε αντίθεση με την ύπαρξη ενός ασταθούς κοινωνικοπολιτικού περιβάλλοντος.

Ο βαθμός προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων

Το επίπεδο προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων στη χώρα προορισμού της επένδυσης αποτελεί καθοριστικό παράγοντα προσέλκυσης ξένων άμεσων επενδύσεων. Μη ασφαλή και ασαφώς καθορισμένα πνευματικά δικαιώματα σε μια χώρα, μειώνουν την πιθανότητα πραγματοποίησης επενδύσεων στη χώρα αυτή.

Η συναλλαγματική αστάθεια

Η αστάθεια του νομίσματος μιας χώρας αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο συγκεκριμένος παράγοντας όταν η επιχείρηση αγοράζει πρώτες ύλες από εξωτερικούς προμηθευτές ή όταν τα παραγόμενα προϊόντα διατίθενται στο εξωτερικό.

➤ Παράγοντες που αφορούν στην ευκολία διενέργειας επενδύσεων σε μια χώρα

Η εγγύτητα μεταξύ εγχώριων και ξένων επιχειρήσεων

Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις συνήθως πραγματοποιούν ξένες άμεσες επενδύσεις σε γειτονικές χώρες. Αυτό συμβαίνει γιατί το κόστος μεταφοράς και εγκατάστασης είναι αρκετά μικρότερο απ' ό,τι αν οι επενδύσεις πραγματοποιούνται σε απομακρυσμένες από τη μητρική επιχείρηση περιοχές. Παράλληλα, η εγγύτητα συνεπάγεται παρόμοια ήθη, έθιμα και κατ' επέκταση καταναλωτικά πρότυπα.

Η υποδομή της χώρας προορισμού των επενδύσεων

Σημαντικός παράγοντας για την πραγματοποίηση ξένων άμεσων επενδύσεων σε μια χώρα είναι η ύπαρξη της κατάλληλης υποδομής. Χώρες με διευρυμένο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο και ανεπτυγμένες τηλεπικοινωνίες είναι περισσότερο ελκυστικοί, σε σχέση με άλλες στις οποίες δεν υπάρχει κατάλληλη υποδομή.

➤ **Παράγοντες που σχετίζονται με το κόστος απασχόλησης του εγχώριου εργατικού δυναμικού**

Η ύπαρξη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού

Το κόστος εκπαίδευσης είναι αρκετά υψηλό και ο χρόνος που απαιτείται για την εκπαίδευση των υπαλλήλων είναι σημαντικός. Για το λόγο αυτό, οι επιχειρήσεις που πραγματοποιούν ξένες άμεσες επενδύσεις επιθυμούν τη στελέχωση των νέων παραγωγικών τους μονάδων με εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό και έμπειρο επιστημονικό προσωπικό. Άρα, οι χώρες στις οποίες υπάρχει διαθέσιμο το κατάλληλα εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό είναι πιθανότεροι αποδέκτες πραγματοποίησης ξένων άμεσων επενδύσεων.

Σε οικονομίες στις οποίες υπάρχει αφθονία εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού πραγματοποιούνται κυρίως ξένες άμεσες επενδύσεις που δραστηριοποιούνται σε παραγωγικούς τομείς έντασης εξειδικευμένης εργασίας, ενώ περιορισμένες είναι οι επενδύσεις για την παραγωγή προϊόντων ανειδίκευτης ή ημιειδικευμένης εργασίας.

Το κόστος εργασίας

Εκτός από την ύπαρξη και κατάλληλου εργατικού δυναμικού, το κόστος εργασίας είναι ένας ακόμη καθοριστικός παράγοντας στην επιλογή της χώρας πραγματοποίησης ξένων άμεσων επενδύσεων. Όσο χαμηλότερο το κόστος εργασίας σε μια χώρα, τόσο πιθανότερο είναι να επιλεγεί αυτή ως τόπος επένδυσης, αντί για άλλες με υψηλότερα επίπεδα εργατικού κόστους.

Το επίπεδο ανεργίας

Το επίπεδο ανεργίας της χώρας προορισμού της επένδυσης σχετίζεται με το κόστος εργασίας και τη διαθεσιμότητα εργατικού δυναμικού. Χώρες με υψηλό

επίπεδο ανεργίας προσελκύουν ευκολότερα ξένες άμεσες επενδύσεις, καθώς στις χώρες αυτές υπάρχει ανεκμετάλλευτο εργατικό δυναμικό που μπορεί να απασχοληθεί σε χαμηλούς μισθούς.

Το επίπεδο συνδικαλισμού

Ο ανεπτυγμένος συνδικαλισμός σε μια χώρα, που στοχεύει στην προώθηση των εργατικών συμφερόντων, έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του εργατικού κόστους. Συνεπώς οι ανεπτυγμένες συνδικαλιστικές δραστηριότητες του εργατικού δυναμικού σε μια χώρα αποτελούν αντικίνητρο για την πραγματοποίηση ξένων άμεσων επενδύσεων σε αυτή την περιοχή.

➤ **Η κυβερνητική πολιτική**

Οι κυβερνήσεις, με τις διάφορες στρατηγικές που ακολουθούν, έχουν τη δυνατότητα να επηρεάζουν τις συνθήκες της αγοράς και την αποτελεσματικότητά τους. Με τον τρόπο αυτό παρεμβαίνουν στα συγκριτικά πλεονεκτήματα εγκατάστασης των χωρών τους και επιδρούν στη διάθεση των πολυεθνικών επιχειρήσεων να εγκατασταθούν σε αυτές.

Η δυνατότητα της κυβέρνησης να παρέμβει στη διαδικασία εγκατάστασης ξένων επενδύσεων στη χώρα της είναι συνάρτηση:

- ι) της αλληλεπίδρασης των αποκλειστικών ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων των πολυεθνικών επιχειρήσεων και των πλεονεκτημάτων εγκατάστασης της χώρας υποδοχής.
- ίι) του τρόπου με τον οποίο οι κυβερνήσεις αντιλαμβάνονται και αξιολογούν την επιρροή της διενέργειας ξένων άμεσων επενδύσεων στην οικονομική πολιτική που αυτές ακολουθούν.
- ίιι) της πολιτικής που ακολουθεί η κυβέρνηση για την επίτευξη των οικονομικών της στόχων.
- iv) της διαπραγματευτικής δύναμης της κυβέρνησης ως προς τις πολυεθνικές επιχειρήσεις.

ν) Του τρόπου με τον οποίο οι πολυεθνικές επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται και αξιολογούν τις ενέργειες της κυβέρνησης ως προς αυτές, με σύνηθες αποτέλεσμα την αναπροσαρμογή των επιχειρηματικών στρατηγικών τους.

Κυβερνητικοί στόχοι όπως η αναβάθμιση της εγχώριας οικονομίας ή το άνοιγμα σε νέες αγορές, μπορεί να είναι συμβατοί με τις επιδιώξεις των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Αντίθετα, αν η κυβέρνηση σκοπεύει σε οικονομική αυτονομία, περιφερειακή ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος, είναι πιθανόν οι στρατηγικές που ακολουθεί για την πραγματοποίησή τους να επιβάλλουν περιορισμούς και να αυξάνουν το κόστος δημιουργίας ξένων άμεσων επενδύσεων, μειώνοντας την ελκυστικότητα της χώρας ως τόπο εγκατάστασης των ξένων επενδύσεων.

Συνεπώς, η δημιουργία και οι επιπτώσεις των ξένων άμεσων επενδύσεων εξαρτώνται άμεσα από το βαθμό στον οποίο οι κυβερνήσεις:

- ι) περιορίζουν το βαθμό συμμετοχής των ξένων επενδύσεων σε ένα παραγωγικό τομέα ή στην οικονομία ως σύνολο.
- ii) επηρεάζουν τις επιχειρηματικές αποφάσεις των ξένων επενδυτών.

Στην ακραία περίπτωση της απαγόρευσης, εκ μέρους της κυβέρνησης, της εγκατάστασης ξένων επενδύσεων σε μια χώρα, είναι αδύνατη η εκμετάλλευση της τεχνολογίας των ξένων επιχειρήσεων παράλληλα μειώνεται η ανταγωνιστικότητα της εγχώριας βιομηχανίας. Αντιθέτως, υπάρχουν αυξημένες θετικές επιπτώσεις από την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων, ιδιαίτερα όταν η κυβέρνηση ενθαρρύνει την πραγματοποίηση έρευνας και ανάπτυξης στην εγχώρια οικονομία, ενισχύοντας τις τεχνολογικές δυνατότητες των τοπικών επιχειρήσεων, καθώς και όταν απαιτεί την ταχύτερη δυνατή μετάδοση τεχνολογίας από τους ξένους επενδυτές.

Αναφορικά με την πολιτική εμπορίου που ακολουθεί η κυβέρνηση, πιστεύεται ότι η εφαρμογή ενός καθεστώτος ελεύθερου εμπορίου, συμβάλλει στην απόκτηση της τεχνολογίας των ξένων επιχειρήσεων ως εξής:

- ι) διευκολύνει την εισαγωγή της τεχνολογίας που ενσωματώνεται στα κεφαλαιουχικά αγαθά και στις ενδιάμεσες εισροές.
- ii) αυξάνει την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων επιχειρήσεων με αποτέλεσμα την ταχύτερη και σε μεγαλύτερο βαθμό μετάδοση της τεχνολογίας των πολυεθνικών επιχειρήσεων στις θυγατρικές τους.

Από την άλλη πλευρά, η προστασία των εγχώριων προϊόντων μπορεί να προσελκύσει ξένες άμεσες επενδύσεις, αφού οι ξένοι επενδυτές αναγκάζονται να υποκαταστήσουν τις ακριβές εξαγωγές με τη δημιουργία ξένων άμεσων επενδύσεων.

Επιπλέον, όσο αφορά στη φορολογική πολιτική που ακολουθείται από τις τοπικές κυβερνήσεις, θεωρείται ότι αποτελεί σημαντικό παράγοντα προσέλκυσης

ξένων άμεσων επενδύσεων, καθώς το επίπεδο της φορολογίας επηρεάζει την κερδοφορία και κατ' επέκταση την βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Άρα, χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές στα κέρδη των επιχειρήσεων δεν μπορούν να αποτελέσουν τον προορισμό των επενδύσεων που αναλαμβάνουν οι πολυεθνικές επιχειρήσεις. Παρατηρείται ότι οι φορολογικές ελαφρύνσεις στις πολυεθνικές επιχειρήσεις αποτελούν ένα από τα πιο συχνά κίνητρα που παρέχουν οι κυβερνήσεις των χωρών που επιθυμούν την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων.

Υψίστης σημασίας όσο αφορά στο μέγεθος και τη σημασία των επιπτώσεων των ξένων άμεσων επενδύσεων σε μια οικονομία είναι ο χαρακτήρας της τοπικής κυβέρνησης. Αν σκοπός της κυβέρνησης είναι η προάσπιση του κοινού συμφέροντος οι επιπτώσεις των ξένων επενδύσεων στην εγχώρια οικονομία θα είναι υψηλές. Αντίθετα, αν στόχος είναι η ιδιοτελής εκμετάλλευση των ξένων επενδύσεων ή η εξυπηρέτηση των επιδιώξεων συγκεκριμένων ομάδων, δεν θα υπάρχουν ουσιαστικές επιδράσεις για την οικονομία ως σύνολο.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται οι κυβερνήσεις να αντιμετωπίζουν τις πολυεθνικές επιχειρήσεις περισσότερο ως μέσα εμβάθυνσης της ολοκλήρωσης των οικονομιών τους στη διεθνή αγορά, ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των εγχώριων επιχειρήσεων και αναβάθμισης των οικονομικών τους δυνατοτήτων και λιγότερο ως προμηθευτές νέων πόρων. Για την επίτευξη των προπαραθετημένων στόχων απαιτείται αποτελεσματικότητα της διοίκησης ως προς την εφαρμογή και παρακολούθηση των κυβερνητικών πολιτικών. Η έλλειψη ενός κεντρικά συντονισμένου μηχανισμού διαχείρισης των επενδυτικών σχεδίων μπορεί να προκαλέσει:

- ✓ *σύγχυση στους υποψήφιους επενδυτές*
- ✓ *διάσπαση των στόχων της κυβέρνησης και των μέσων που χρησιμοποιούνται για την επίτευξή τους.*

Είναι γεγονός ότι οι χώρες των οποίων οι κυβερνήσεις προωθούν πολιτική ενίσχυσης της λειτουργίας της αγοράς, αναδιάρθρωσης και αναβάθμισης του υλικού του ανθρώπινου κεφαλαίου και μείωσης του κόστους των επιχειρήσεων, παρουσιάζουν τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης εισροών ξένων άμεσων επενδύσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΑΣΧΕΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΙΣΡΟΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΓΧΩΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Πριν αποφασίσουν να επενδύσουν στο εξωτερικό, οι δυνητικοί επενδυτές εξετάζουν την παρούσα κατάσταση και τις μελλοντικές προοπτικές της οικονομίας της υποψήφιας χώρας ως προς διάφορα ουσιώδη κριτήρια. Η ικανοποίηση ή όχι των κριτηρίων αυτών βαρύνει στην απόφασή τους. Τα δεδομένα δείχνουν ότι η χώρα μας δεν τα ικανοποιεί επαρκώς και γι' αυτό την αποφεύγουν. Επομένως, τα ανακύπτοντα ερωτήματα αφορούν στο ποια είναι τα κριτήρια αυτά, ποιες είναι οι αδυναμίες της χώρας ως προς την ικανοποίησή τους και σε ποιες ενέργειες έχει προβεί ή είναι σκόπιμο να προβεί για να τα ικανοποιήσει. Μεταξύ αυτών, που εξετάζονται πιο κάτω, περιλαμβάνονται η ύπαρξη ή όχι ανταγωνιστικών συνθηκών στην οικονομία, η φορολογία των επιχειρήσεων, οι επικρατούσες συνθήκες στην αγορά εργασίας, η αδιαφάνεια και η διαφθορά στον δημόσιο τομέα.

(α) Το ανταγωνιστικό περιβάλλον

Η ομαλή λειτουργία των αγορών, χωρίς κρατικές ρυθμίσεις ή παρεμβάσεις, αποτελεί ίσως τη βάση για την προσέλκυση των διεθνών επενδύσεων, τη βελτίωση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, καθώς και για την επίτευξη άλλων βασικών σκοπών της οικονομικής πολιτικής, όπως είναι η καταπολέμηση του πληθωρισμού, η αύξηση της απασχόλησης και η βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων αγαθών και υπηρεσιών. Ο ρόλος του κράτους είναι σκόπιμο να περιορίζεται στη θέσπιση κανόνων ομαλής λειτουργίας των αγορών και την παρακολούθηση της τήρησης των ανταγωνιστικών συνθηκών από τους

εμπλεκόμενους οικονομικούς παράγοντες, Με άλλα λόγια, η επιδίωξη είναι να ενισχυθούν οι ανταγωνιστικές συνθήκες σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, να παρεμποδιστούν οι πρακτικές εναρμονισμένων τιμολογήσεων από επιχειρήσεις προσφέρουσες «ομοειδή» προϊόντα και υπηρεσίες και να προωθηθεί το άνοιγμα των αγορών όπου δεσπόζουν κρατικά μονοπώλια. Ορισμένα πρόσφατα παραδείγματα απελευθέρωσης των αγορών, που αφορούν στους κλάδους ραδιοφωνίας-τηλεόρασης, τηλεπικοινωνιών, ταχυδρομικών υπηρεσιών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών ενισχύουν τα λεχθέντα στην αρχή της παραγράφου αυτής. Η πρόσφατη ψήφιση νόμων για την απελευθέρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, η επιδιωκόμενη συνεργασία κράτους και ιδιωτικών επιχειρήσεων για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι υπό διάφορες μορφές ιδιωτικοποιήσεις των ΔΕΚΟ και η απελευθέρωση του τομέα των υπηρεσιών στα πλαίσια της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς ενισχύουν την επικράτηση ανταγωνιστικών συνθηκών στην οικονομία, βοηθούν στην επίτευξη των βασικών σκοπών της οικονομικής πολιτικής και σηματοδοτούν νέες ευκαιρίες για τη δημιουργία επενδύσεων παγίου κεφαλαίου στη χώρα από ξένους επενδυτές. Παράλληλα, όμως, είναι σκόπιμο να αναπτυχθεί ένα πνεύμα συναίνεσης μεταξύ των πολιτικών κομμάτων και των κοινωνικών εταίρων για την κατανόηση των μακροπρόθεσμων ωφελειών που αναμένεται να προέλθουν από την επιτυχή έκβαση των διαδικασιών αυτών. Η σθεναρή αντίδραση μέρους της κοινωνίας εναντίον του ιδιωτικού τομέα και του ανταγωνισμού, που εκδηλώνεται με απεργίες διαδηλώσεις και καταλήψεις, αποθαρρύνει τους σοβαρούς επενδυτές.

(β) Οι υποδομές

Όπως η τεχνολογική υποδομή των επιχειρήσεων οδηγεί στη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητάς τους, εξίσου σημαντική για την οικονομική τους δραστηριότητα είναι και η ποιότητα της υλικοτεχνικής υποδομής μιας χώρας. Αυτή συμβάλλει στη μείωση του κόστους των επιχειρήσεων, την ταχεία και ασφαλή μετακίνηση ατόμων και αγαθών σε περισσότερες αγορές ενισχύοντας την παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητά τους. Γενικά, οι βελτιώσεις του οδικού δικτύου και των τηλεπικοινωνιών, οι συνεχείς προσπάθειες για την ανάπτυξη των ευζωνικών δικτύων, τη βελτίωση των

σιδηροδρομικών και λιμενικών υποδομών, τη βελτίωση των οδικών και σιδηροδρομικών συνδέσεων με τις γειτονικές χώρες και μέσω αυτών με τις λοιπές χώρες μέλη της ΕΕ αναμένεται να δώσουν σημαντική ώθηση στην εισροή ΞΑΕ στο άμεσο μέλλον. Στην επιτυχία των προσπαθειών αυτών αναμένεται να συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό οι πρόσφατα τεθείσες σε εφαρμογή διατάξεις για συμπράξεις του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα.

(γ) Το φορολογικό καθεστώς

Η πιο συνηθισμένη μορφή που παίρνει ο ανταγωνισμός μεταξύ εθνικών κυβερνήσεων για την προσέλκυση επενδύσεων παγίου κεφαλαίου είναι το φορολογικό καθεστώς που διέπει τη φορολογία των επιχειρήσεων. Ο φορολογικός ανταγωνισμός οδηγεί σε μείωση της φορολογίας ανά μονάδα επένδυσης, αλλά ταυτόχρονα επιτρέπει στις χώρες να προσελκύσουν περισσότερες επιχειρήσεις με αποτέλεσμα να μεγενθύνουν τη φορολογική τους βάση αναφορικά με το εισόδημα των επιχειρήσεων.

Η παραδοσιακοί μέθοδοι φορολόγησης του εισοδήματος των επιχειρήσεων συνίσταται στη μέτρηση των επιπτώσεων του φόρου εισοδήματος των επιχειρήσεων επί του κεφαλαίου μέσω του κόστους του κεφαλαίου. Το τελευταίο ορίζεται ως το προ φόρων ποσοστό απόδοσης της επένδυσης.

Πριν προχωρήσουμε είναι σκόπιμο να αναφέρουμε ότι από τα πρώτα χρόνια της δημιουργίας της, η ΕΕ επεδίωξε να συντονίσει τη φορολογία εισοδήματος των επιχειρήσεων. Η τελευταία πρόταση που έγινε για την επίτευξη του σκοπού γνωστή ως πρόταση της Επιτροπής Ruding (Μάρτιος 1992), πρότεινε, μεταξύ άλλων, όπως οι υπό συζήτηση φορολογικοί συντελεστές κυμαίνονται μεταξύ 30%-40% (Kesti 2005, Devereux 2004). Μέχρι σήμερα, όμως, το θέμα αυτό εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκρεμότητα.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 υφίσταται ένας οξύς ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Ο ανταγωνισμός αυτός αντανακλάται στη ραγδαία μείωση των νομοθετημένων φορολογικών συντελεστών τους επί του εισοδήματος των επιχειρήσεων. Τα σχετικά στοιχεία για όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ-25 παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Στο πρώτο μέρος του πίνακα δίδονται

τα σχετικά στοιχεία για τις παλαιότερες 15 χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ- 15), στο δεύτερο μέρος για τις 10 νέες χώρες μέλη της (ΕΕ).

Π1. Νομοθετημένοι φορολογικοί συντελεστές

εισοδήματος επιχειρήσεων στην ΕΕ

(α) Παλιά μέλη : ΕΕ 15

	1980	1990	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008
10.Ιταλία 1.Αυστρία	36,3 55	41,8 39	52,2 34	37 34	36 34	36 34	34 34	33 34	33 25
11 .Λουξεμβούργο 2.Βέλγιο	48	39,4 41	40,9 40,17	30 39	30 39	22 39	22 33	22 33	22 33
12.Ολλανδία 3. Γαλλία	48 50	35 37	35 36,67	35 33,33	35 33,33	34,5 33,33	34,5 33,33	34,5 33,33	31,5 33,33
13.Πορτογαλία 4.Γερμανία	52,8	36,5 57,7	39,6 56,8	34 30	32 25	30 25	30 25	25 25	25 25
14.Σουηδία 5.Δανία		40 40	28 34	28 32	28 30	28 30	28 30	28 30	28 28
15.Φινλανδία 6.Ελλάδα	59 43,4	41 46	25 40	29 40	29 40	29 40	29 35	29 35	26 32
7.Ην. Βασίλειο	52	34	33	30	30	30	30	30	30
8.Ιρλανδία	45	43	40	24	20	16	12,5	12,5	12,5
9.Ισπανία	33	35	35	35	35	35	35	35	35

(β) Νέα μέλη: ΕΕ-10Ν

16.Εσθονία			26	26					31,5
17. Κύπρος		42,5	25	29					10
18. Λετονία			25	25					15
19. Λιθουανία		35	29	24					15
20. Μάλτα									
21.Πολωνία			40						
22. Ουγγαρία			19,64						
23.Σλοβακία			40						
24.Σλοβενία			25	25					
25. Τσεχία			41						

Από τον πίνακα αυτό εύκολα διαπιστώνεται η μεγάλη μείωση των μέσων φορολογικών συντελεστών στην ΕΕ-15 από 47,5% το 1980 σε 28% το 2008, ενώ στην ΕΕ-10 οι αντίστοιχες μειώσεις είναι από 40% το 1990 σε 21,4% το 2008, Και επειδή οι μέσοι όροι αποκρύπτουν σημαντική πληροφόρηση, αξίζει να σημειωθεί ότι στην ΕΕ-15, το 1980, οι εθνικοί φορολογικοί συντελεστές υπερέβαιναν το 50% σε πέντε χώρες, ήταν μεταξύ 40%-49% σε τρεις και μεταξύ 30%-39% σε δύο. Μέσα σε είκοσι οχτώ χρόνια, το 2008, η κατάσταση άλλαξε άρδην. Έτσι, οι συντελεστές αυτοί κυμαίνονταν μεταξύ 30%-35% σε επτά χώρες, 20%-29% σε άλλες επτά, ενώ σε μία (Ιρλανδία) ήσαν 12,5%. Οι αντίστοιχοι συντελεστές για την Ελλάδα ήταν 43,4% (1980) και 32% (2008), πράγμα που σημαίνει ότι την περίοδο 1990- 2008 ήσαν από τους υψηλότερους στην ΕΕ-15. Στη διάρκεια της περιόδου αυτής υπερέβαιναν τον κοινοτικό μέσο όρο κατά 20% περίπου, ενώ το 2008 ήσαν υψηλότεροι από αυτόν κατά 14%. Στην ίδια περίοδο, οι εν λόγω φορολογικοί συντελεστές διαμορφώθηκαν σε χαμηλότερα επίπεδα στην ΕΕ- 10, Έτσι, το 2008 υπερέβησαν το 30% σε δύο χώρες, ήσαν μεταξύ 20%-29% σε άλλες δύο και μεταξύ 10%-19% σε έξι. Ο χαμηλότερος συντελεστής, 10%, αναφέρεται στην Κύπρο.

(δ) Η γραφειοκρατία

Η αναποτελεσματική γραφειοκρατία του δημόσιου τομέα θεωρείται ως ένα από τα κυριότερα εμπόδια ανάπτυξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας βασικός παράγοντας αποθάρρυνσης των υποψηφίων επενδυτών και, επομένως, της ανάσχεσης της εισροής ΞΑΕ στη χώρα. Αυτή τροφοδοτεί την αδιαφάνεια και τη διαφθορά, οφείλεται δε σε μεγάλο βαθμό στο μεγάλο μέγεθος του ευρύτερου δημόσιου τομέα, τη ρευστότητα που χαρακτηρίζει το καθεστώς στις χρήσεις γης (έλλειψη ή μη εφαρμογή των πολεοδομικών κανονισμών), τη διασπορά αρμοδιοτήτων μεταξύ διαφόρων επιπέδων διοίκησης, τις αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών στην εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων στην περιοχή τους, σε καταστάσεις δηλαδή που δημιουργούν αβεβαιότητα και αυξημένο κόστος στη χωροθέτηση και εγκατάσταση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων.

Ειδικότερα, για την ίδρυση μιας επιχείρησης στην Ελλάδα απαιτούνται: (α) 15 διαδικασίες έναντι 6, κατά μέσο όρο, στις χώρες του ΟΟΣΑ. (β) 45 ημέρες έναντι 27, κατά μέσο όρο, στις ανεπτυγμένες οικονομίες, (γ) Το 70% του ετησίου κατά κεφαλήν εισοδήματος

για την κάλυψη του κόστους ίδρυσης της, το οποίο είναι το υψηλότερο στην ΕΕ-25. (δ) Το 145% του ετησίου κατά κεφαλήν εισοδήματος ως το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την ίδρυση της, έναντι μηδέν τοις εκατό στην Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Η απλή λογική συνιστά ότι η *απλοποίηση των ανωτέρω διαδικασιών σε συνδυασμό με τη μηχανοργάνωση των δημοσίων υπηρεσιών και την κατάλληλη αναβάθμιση ή στελέχωση του προσωπικού του δημόσιου τομέα, αποτελούν μια απαραίτητη προϋπόθεση για την προσέλκυση ΞΑΕ. Η έμφαση που δίδεται για την εν λόγω απλοποίηση είναι για να τονίσει ότι αν και πολλά έχουν λεχθεί, εδώ και καιρό, για την ίδρυση γραφείων μιας στάσης (one stop shops) προς εξυπηρέτηση των δυνητικών επενδυτών, στην πράξη δεν έχει γίνει κάτι σημαντικό. Σύμφωνα με το Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων, το σύνολο των εγκεκριμένων επενδυτικών προγραμμάτων για την περίοδο 1996-2004 είναι της τάξεως των δύο δισ. ευρώ.*

(ε) Η διαφθορά

Οι παράγοντες που ήδη αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο ευνοούν την ανάπτυξη της διαφθοράς υπό την έννοια ότι οι διαδικασίες αδειοδότησης των επιχειρήσεων είναι από τη φύση τους περίπλοκες μπλέκουν πολλούς κεντρικούς και τοπικούς φορείς με αντιτιθέμενα συμφέροντα, που επιτείνονται από την έλλειψη εθνικού κτηματολογίου αναφορικά με τις χρήσεις γης ανά περιοχή. Έτσι δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για δημόσιους λειτουργούς που έχουν τη διακριτική ευχέρεια λόγω της θέσης που κατέχουν, να «διευκολύνουν» δυνητικούς επενδυτές να ανταπεξέρχονται στις πολυάριθμες ρυθμιστικές παρεμβάσεις με το αζημίωτο. Σύμφωνα με πρόσφατες εκθέσεις του Institute for Management Development (Επετηρίδα για την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα), η Ελλάδα περιλαμβάνεται μεταξύ των χωρών με τους υψηλότερους δείκτες αδιαφάνειας, Π.χ. στη διαφθορά κρατικών λειτουργών, σε μη κανονικά πληρωμές που αναφέρονται σε δημόσιες υπηρεσίες την οικονομική εφορία, τον επηρεασμό δικαστικών αποφάσεων, τις κρατικές προμήθειες, τα δημόσια έργα κ.λπ. Οι πρόσφατοι νόμοι Ν. 3325/2005 (απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης μεταποιητικών επιχειρήσεων), Ν. 3263/2004 (κατάργηση της μαθηματικής μεθόδου στην ανάθεση δημοσίων έργων), Ν. 3389/2005 (συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα), καθώς και η προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης στοχεύουν στον περιορισμό και την εξάλειψη των φαινομένων της αδιαφάνειας και της διαφθοράς.

ΟΦΕΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον είναι πλέον δεδομένο ότι οι εγχώριες οικονομίες αλλά και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να προσανατολιστούν σε διεθνείς επενδύσεις είτε μέσω ιδιωτικοποιήσεων από τη πλευρά των κρατικών οικονομιών είτε σε εξαγορά άλλων επιχειρήσεων και τοποθέτησης κεφαλαίων σε ξένες χώρες από πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Η στροφή στις διεθνείς επενδύσεις οικονομικές αγορές και επενδύσεις είναι μονόδρομος πλέον δεδομένου να ανταπεξέλθουν και στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στη διεθνή οικονομία. τη τρέχουσα περίοδο. Εξάλλου, έχουν πολλά περισσότερα να κερδίσουν παρά να χάσουν. Επίσης, ο ανταγωνισμός επιβάλλει το άνοιγμα και τις επενδύσεις προκειμένου να επιβιώσουν.

Παρακάτω θα δούμε τα βασικά οφέλη που αποκομίζουν οι οικονομίες από τις διεθνείς επενδύσεις:

- ✓ Συνεισφορά στην αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ
- ✓ Βελτίωση του ελλείμματος ανταγωνιστικότητας
- ✓ Μείωση του ποσοστού ανεργίας
- ✓ Βελτίωση εμπορικών σχέσεων

Συνεισφορά στην αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ

Μέσω των διεθνών επενδύσεων αυξάνονται οι ρυθμοί ανάπτυξης των οικονομιών αυτό επιτυγχάνεται μέσω της αύξησης τα παράγωγης αγαθών και υπηρεσιών που έχει σαν αποτέλεσμα τη τόνωση της πραγματικής οικονομίας και της αγοραστικής ικανότητας της κοινωνίας. Έτσι, μέσα από τη τόνωση της κατανάλωσης δημιουργείται εισόδημα και προστιθέμενη αξία.

Βελτίωση του ελλείμματος ανταγωνιστικότητας

Μέσα από τη προσέλκυση διεθνών επενδύσεων θωρακίζονται οι ανταγωνιστικές δομές μιας οικονομίας , εφόσον συνοδεύονται από διαρθρωτικές αλλαγές που θα εξασφαλίσουν τη μακροχρόνια συντήρηση του υψηλού ρυθμού ανάπτυξης. Έτσι , μέσω αυτής της βελτίωσης αυξάνονται οι εξαγωγές καθώς και η προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Μείωση του ποσοστού ανεργίας

Το βασικότερο όφελος , όμως, είναι πως μέσα από μια επιτυχημένη πολιτική προσέλκυσης διεθνών επενδύσεων η ανεργία μειώνεται. Κάτι τέτοιο γίνεται εύκολα κατανοητό καθώς με τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων αυτομάτως αυξάνεται και η προσφορά εργασίας. Βεβαία , η μείωση της ανεργίας εκτός από τους οικονομικούς δείκτες και τη βελτίωση των στατιστικών μιας οικονομίας έχει βασικό αντίκτυπο στην ίδια την κοινωνία, καθώς αυξάνει την αγοραστική δύναμη των πολιτών βοηθώντας έτσι στην ευημερία του κοινωνικού συνόλου.

Βελτίωση εμπορικών Σχέσεων

Συγκεκριμένα η εμπορικές σχέσεις μιας οικονομίας βελτιώνονται ραγδαία καθώς απόκτα οικονομικές συναλλαγές με άλλες χώρες. Έτσι, αυξάνονται οι εξαγωγές αλλά και ο αριθμός των εισαγωγών. Για παράδειγμα η ελληνική οικονομία τη τελευταία δεκαετία βελτίωσε τις εμπορικές της σχέσεις με αποτέλεσμα το μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών προς τη ΝΑ Ευρώπη να ανέρχεται σήμερα σε 22% των συνολικών εξαγωγών της Ελλάδας σε σύγκριση με 7½% το 1999. Παράλληλα, η διάρθρωση των ελληνικών εξαγωγών προς τη ΝΑ Ευρώπη βελτιώθηκε σημαντικά, με το μερίδιο εξαγωγών σχετικά υψηλότερης προστιθέμενης αξίας να διευρύνεται κατά 13 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 1999 και 2009, ανερχόμενο σε 38% των συνολικών εξαγωγών προς την περιοχή. Ταυτόχρονα με την αύξηση των εξαγωγών μας προς τη ΝΑ Ευρώπη σημαντική ήταν και η διεύρυνση του μεριδίου των εισαγωγών από τη συγκεκριμένη περιοχή, το οποίο τριπλασιάστηκε την τελευταία δεκαετία από το 2% περίπου στο 6% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της παραπάνω εργασίας ήταν να μελετήσουμε την επιρροή που έχουν οι διεθνείς επενδύσεις στην εγχώρια οικονομία κάθε χώρας ,ποια οφέλη αποκομίζει κάθε οικονομία από τις διεθνείς επενδύσεις καθώς και τα θετικά αποτέλεσμα που παρουσιάζονται στη καθημερινότητα των πολιτών. Έτσι, καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως πράγματι οι διεθνείς επενδύσεις αποτελούν πλέον στις σύγχρονες χρηματοοικονομικές συνθήκες βασικό μοχλό ανάπτυξης των εγχώριων οικονομιών.

Τα τελευταία χρόνια η παγκόσμια οικονομία έχει γνωρίσει μια έξαρση εξωτερικών επενδύσεων κυρίως στους τομείς της ελαφρώς βιομηχανίας ,του εμπορίου και της παροχής υπηρεσιών.

Στο πρώτο κεφάλαιο ασχοληθήκαμε με το θεωρητικό υπόβαθρο των διεθνών επενδύσεων και το διαχωρισμό που αυτές έχουν, προσεγγίζοντας τις είτε μικροοικονομικά είτε μακροοικονομικά.

Στο δεύτερο κεφάλαιο ασχοληθήκαμε με τα χαρακτηριστικά των διεθνών επενδύσεων και ιδιαίτερα με τους τρόπους πραγματοποίησης διεθνών επενδύσεων και τις κατηγοριοποιήσεις που έχουν βάσει των στόχων και των τρόπων οργάνωσης που δραστηριοποιούνται. Κατόπιν στο τρίτο κεφάλαιο ασχοληθήκαμε με τους παράγοντες που προσελκύουν τις διεθνείς επενδύσεις, ενώ στο τέταρτο τους ανασχετικούς παράγοντες που παρουσιάζουν οι εγχώριες οικονομίες για να προσελκύσουν διεθνείς επενδύσεις.

Φτάνοντας στο τέλος της εργασίας διαπιστώσαμε τη σημασία που έχει για την εγχώρια οικονομία κάθε χώρας οι επενδύσεις από ξένους επενδυτές ,καθώς πλέον σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία όπου ο ανταγωνισμός είναι αμείλικτος το μυστικό για την ανάπτυξη κρύβεται στις διεθνείς επενδύσεις καθώς καμία οικονομία δε μπορεί πλέον να ανταγωνιστεί τις παγκόσμιες οικονομικές προκλήσεις βασιζόμενη σε εσωστρέφεια και οικονομικό αποκλεισμό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ www.capital.gr
- ✓ www.kathimerini.gr
- ✓ www.citypress.gr
- ✓ www.economist.com
- ✓ www.business-school.ed.ac.uk
- ✓ www.kerdos.gr
- ✓ www.naftemporikh.gr
- ✓ www.ethnos.gr
- ✓ www.bankofgreece.gr
- ✓ www.investingreece.gr
- ✓ www.eurobank.gr
- ✓ www.alphabank.gr
- ✓ Ν.ΦΙΛΙΠΠΙΑΣ-ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- ✓ Δ.ΣΤΑΜΠΟΓΛΗΣ-ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
- ✓ Γ.ΜΕΡΓΟΣ-ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- ✓ Σ.ΔΗΜΕΛΗΣ-ΞΕΝΕΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- ✓ FOREIGN DIRECT INVESTMENT SURVEY 2002

- ✓ Μ.ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ-HOST COUNTRY CHARACTERISTICS AND THE SOURCING BEHAVIOR
- ✓ ΜΠΙΤΖΕΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ-ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ, ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- ✓ ΠΑΠΑΣΥΡΙΟΠΟΥΛΟΣ-ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- ✓ Βαρελάς Ερωτόκριτος Γ.- Εξωγενής οικονομική μεγέθυνση
- ✓ Στάγκος Πέτρος Ν.- Οι διακρατικές συμφωνίες διεθνών επενδύσεων

